

Kela|Fpa

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027 (HE 175/2026 vp)

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan asiantuntijakuuleminen 2.10.2026

Sami Rapiokallio
Taloussuunnittelupäällikkö

Kela korostaa lausunnossaan seuraavia asioita

- Kela kiinnittää huomiota siihen, että vuosina 2023–2026 on valmisteltu ja toimeenpantu samanaikaisesti useita poikkeuksellisen suuria sosiaaliturvaan ja toimeentuloturvaan liittyviä lakimuutoksia.
- Muutokset koskevat laajaa joukkoa Kelan asiakkaita. Lakimuutosten toimeenpano samaan aikaan toimintakulujen säästöjen kanssa lisää merkittävästi riskejä Kelan palvelu- ja ratkaisutyölle. Tämä voi näkyä esimerkiksi:
  - etuushakemusten käsittelyaikojen pidentymisenä
  - puhelinpalvelun ja palvelupisteiden ruuhkautumisena
  - lakimuutosten toimeenpanon viivästymisenä.
- Kela korostaa, että lainmuutosten valmisteluun ja toimeenpanoon on varattava riittävästi aikaa ja resursseja. Vain näin voidaan varmistaa, että sekä nykyisiin tehtäviin kohdistuvat lakimuutokset että mahdolliset uudet tehtävät toteutetaan hallitusti ja asiakkaiden palvelutaso turvaten.

Kela|Fpa

Kelan toimintakulut (momentti 33.10.60)

- Kelan arvion mukaan vuoden 2027 talousarvioon sisältyvä toimintakulujen valtionosuus on riittävä, mutta Kela joutuu käyttämään myös aiempien vuosien ylijäämiä eli siirtomäärärahoja.
- Kelan toimintamenoihin kohdistuu lähivuosina merkittäviä kustannuspaineita etuuskäsittelyn ja asiointipalvelujen uudistamisesta (Eepos-ohjelma). Ohjelmalle on myönnetty yli hallituskauden ulottuva rahoitusvaltuus (noin 40 % kokonaisrahoituksesta), ja Kela rahoittaa sitä myös kohdentamalla muuta toimintakulurahoitusta. Tämän lisäksi Kela toteuttaa ohjelman edellyttämät säästötoimet. Sovittuun rahoitukseen perustuen Kela on kilpailuttanut kehityskumppanin, teknologiaratkaisut ja toteutusprojektin vuoden 2032 loppuun saakka.
- Vuoden 2027 Kelan toimintakulut ovat tiukasti mitoitetut. Mahdolliset uudet toimintakululeikkaukset vaarantaisivat Eepos-ohjelman tavoitteiden saavuttamisen, mikä voisi johtaa merkittäviin lisäkustannuksiin tulevaisuudessa. Mikäli ohjelman rahoitus heikkenee, sille asetettuja toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita ei saavuteta.
- Kelan Helsingin päätoimitalon vuoden 2027 toimintakuluarvioissa on varauduttu vain välttämättömiin korjaustoimiin. Tehtyjen selvitysten perusteella Kelan päätoimitalo vaatii lähivuosina laajaa peruskorjausta. Osa korjaustoimista on kiireellisiä, koska rakennuksen nykyiset olosuhteet rajoittavat työtilojen käyttöä. Sen sijaan lähivuosien toimintakuluarviot eivät sisällä päätoimitalon peruskorjauksen kustannuksia, joiden tämänhetkinen arvio on yli 170 miljoonaa euroa. Arvio ja aikataulu tarkentuu myöhemmin.

Kela|Fpa

Kanta-palvelut

(momentti 33.01.25 Sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset sähköiset asiakastietojärjestelmät)

- Kanta-palveluilla on tärkeä rooli sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaatiossa ja hyvinvointipalvelujen tukemisessa (mm. Omakanta-palvelussa yli 3 miljoonaa käyttäjää). Valtakunnallinen ratkaisu säästää kustannuksia, kun eri tietojärjestelmien välisiä integraatioita ei tarvita ja tieto liikkuu yhden pisteen kautta yksityisten ja julkisten sote-toimijoiden välillä. Keskitetty kansallinen sote-tietojen tietovaranto mahdollistaa myös kansallisen tutkimuksen, tietoon perustuvan ohjauksen ja innovoinnin.
- Panostamalla Kanta-palvelujen hyödyntämiseen ja jatkokehittämiseen, on mahdollista saada merkittäviä kustannussäästöjä verrattuna siihen, että sama tekninen ratkaisu tehtäisiin erikseen jokaisella hyvinvointialueella. Kanta mahdollistaa myös digitaalisen tiedon välityksen sote-sektorin toimijoiden ja muiden viranomaisten välillä.
- Kelan näkemyksen mukaan Kanta-palvelujen lainmuutosten, kehittämisen ja jatkuvuuden turvaamisen tehtävien rahoitus tulee turvata, jotta voidaan taata kustannustehokkaat ja huoltovarmuutta tukevat kansalliset sote-ratkaisut.

Kela|Fpa

Taustamateriaalit

Kokonaiskulut ja niiden rahoitus

Kelan kulut etuuslajeittain 2010-2027

Milj. euroa (vuoden 2026 rahassa)

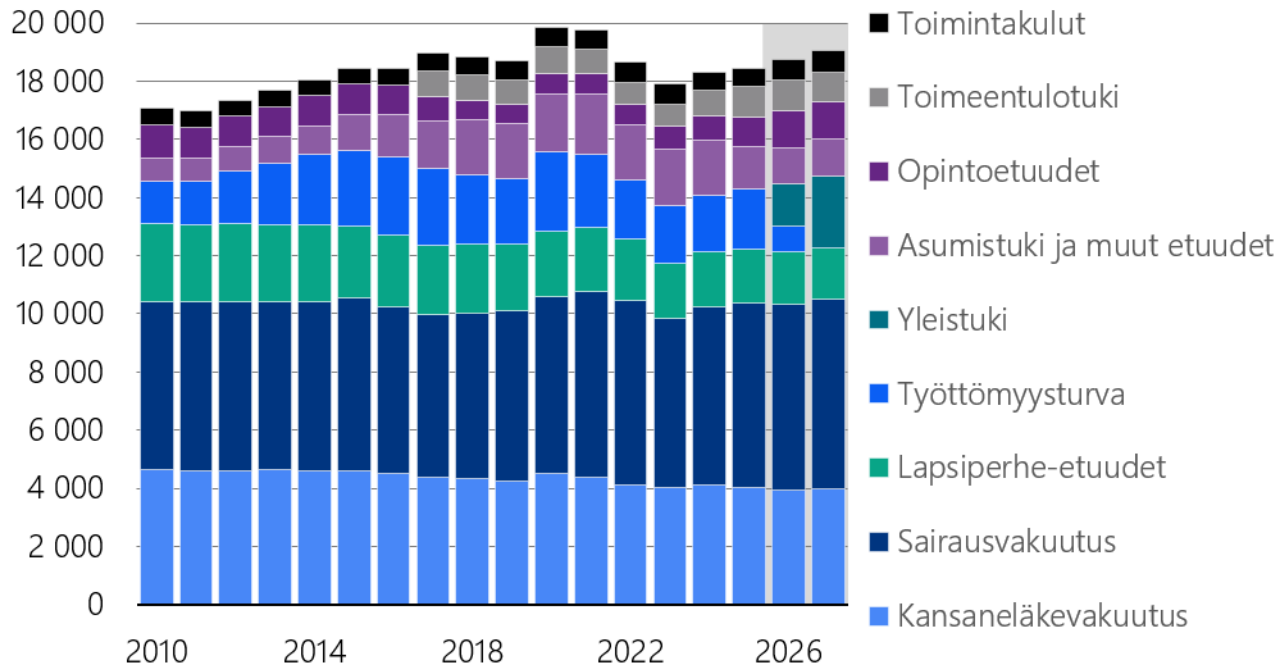

Rahoitusosuuksien jakautuminen

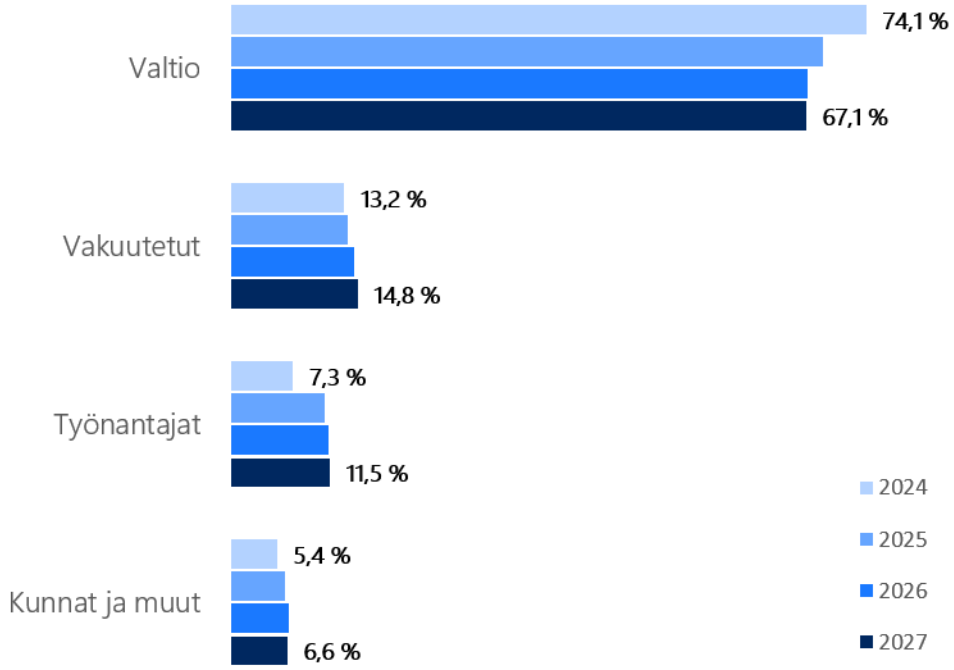

Väestö

- Väestöennuste on päivitetty elokuussa 2026
- Kokonaishedelmällisyysluku on arviolta 1,40 vuonna 2026. Vuonna 2027 sen on arvioitu olevan 1,35.
- Nettomaahanmuutto vuonna 2025 oli 31 233 henkilöä. Vuonna 2027 sen arvioidaan olevan 25 000

Väestö ikäryhmittäin 2010-2027

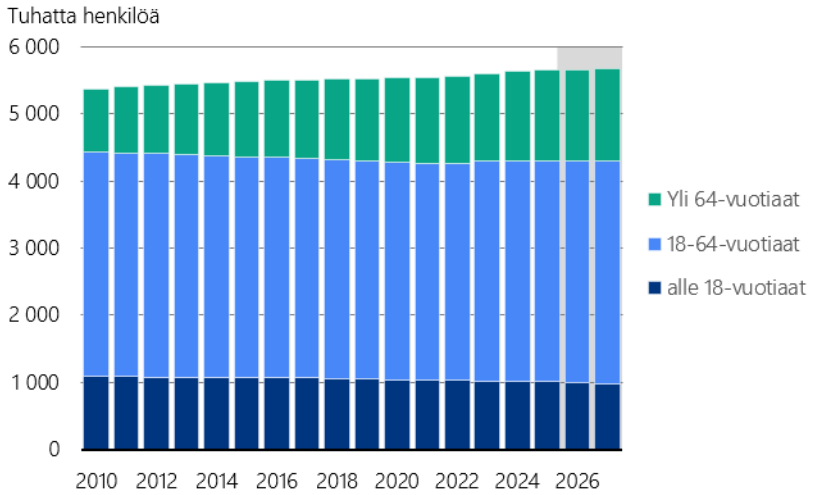

Syntyneet, kuolleet ja nettomaahanmuutto 2010-2027

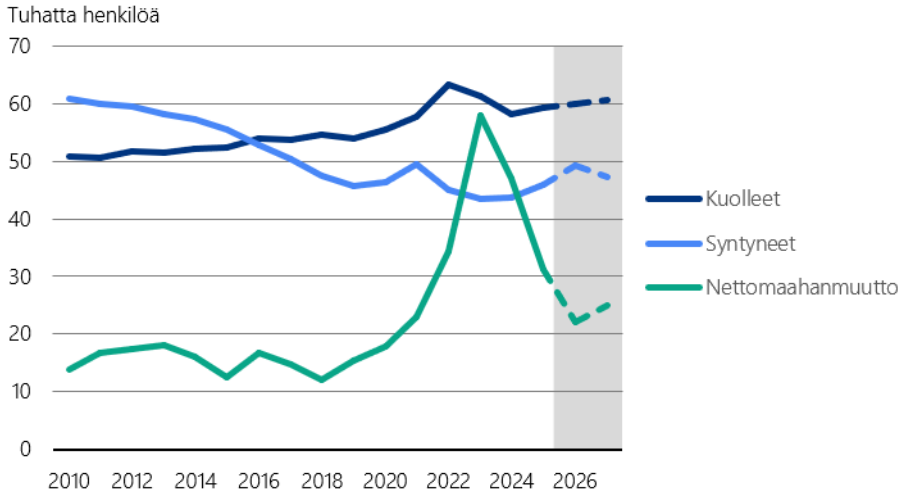

Kansaneläkevakuutus

- Eläkettä saavan hoitotuen saajamäärän oletetaan kasvavan erityisesti ylimmän tuen osalta
- Eläkkeensaajan asumistuen kuluissa näkyvät tehdyt leikkaukset ja indeksijäädytys
- Ukrainalaiset siirtyvät hiljalleen myös Kelan eläkkeille
- Ikärajamuutos (16->18) näkyy vammaistuissa 2027 alkaen

Kansaneläkevakuutuksen kulut 2010-2027

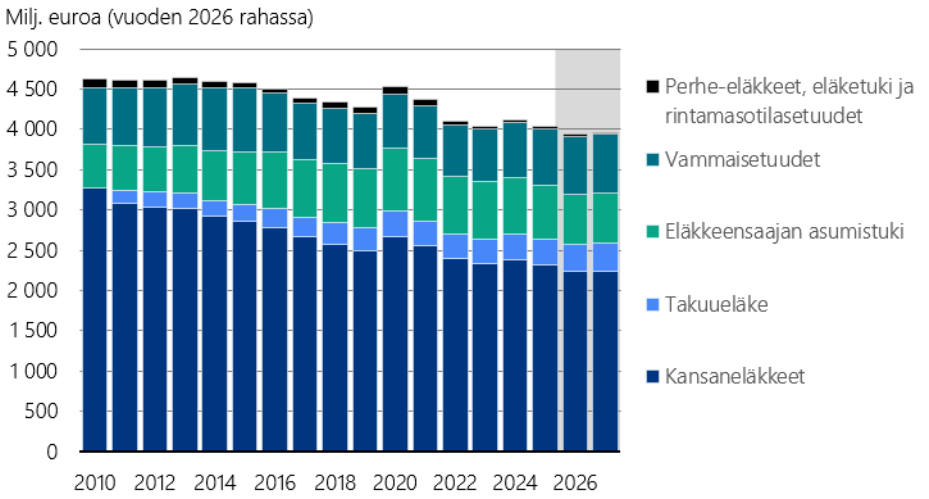

Vammaisetuuksien saajat 2010-2027

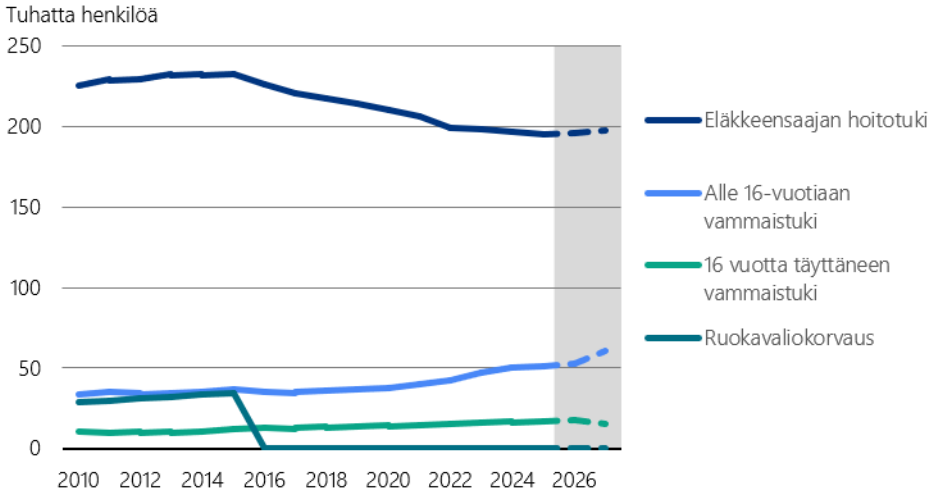

Kela|Fpa

Työtulovakuutus

- Työtulovakuutuksen kulujen ennustetaan kasvavan tasaisesti
- Valtion rahoitusosuus enää noin 165 milj. euroa vuositasolla eli noin 5 % työtulovakuutuksen etuuskuluista

Työtulovakuutuksen etuuskulut 2010-2027

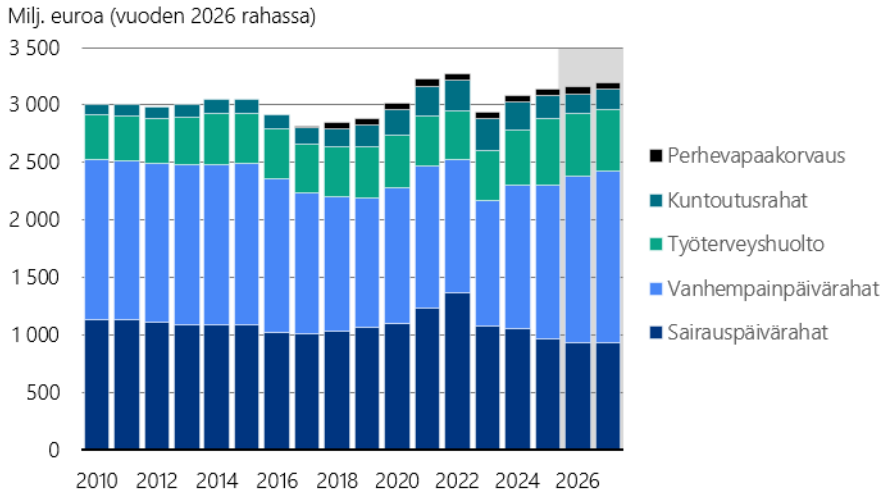

Työtulovakuutuksen päivärahojen korvatut päivät 2010-2027

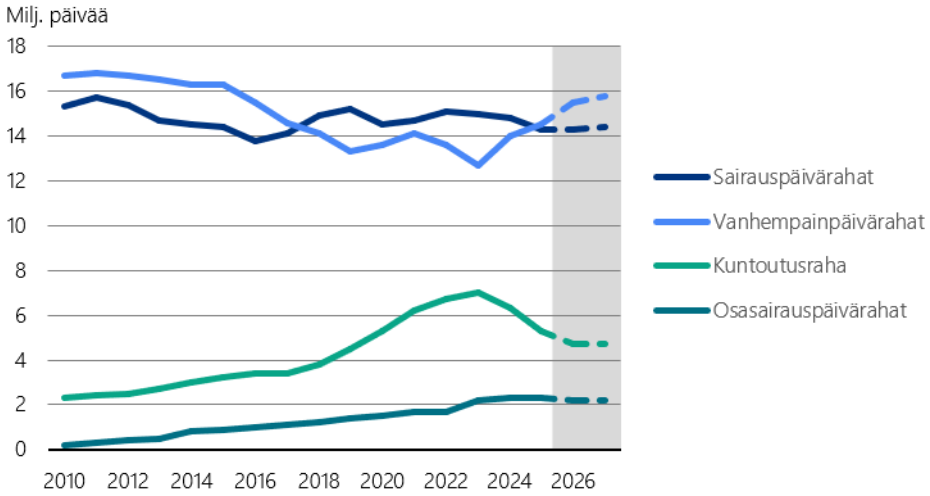

Sairaanhoitovakuutus

- Myös sairaanhoitovakuutuksen etuuskulujen ennustetaan kasvavan tasaisesti
- 65 vuotta täyttäneiden valinnan-vapauskokeilun laajentaminen
- Lääkekorvausten palautusmaksut vähentävät täysimääräisesti valtion rahoitusosuutta 2026 alkaen

Sairaanhoitovakuutuksen etuuskulut 2010-2027

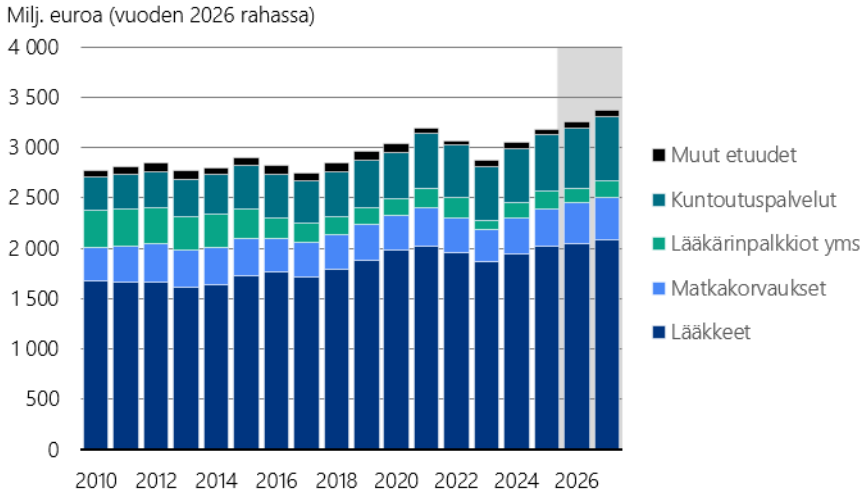

Lääkekorvausten omavastuukerrat ja korvausaste 2010-2027

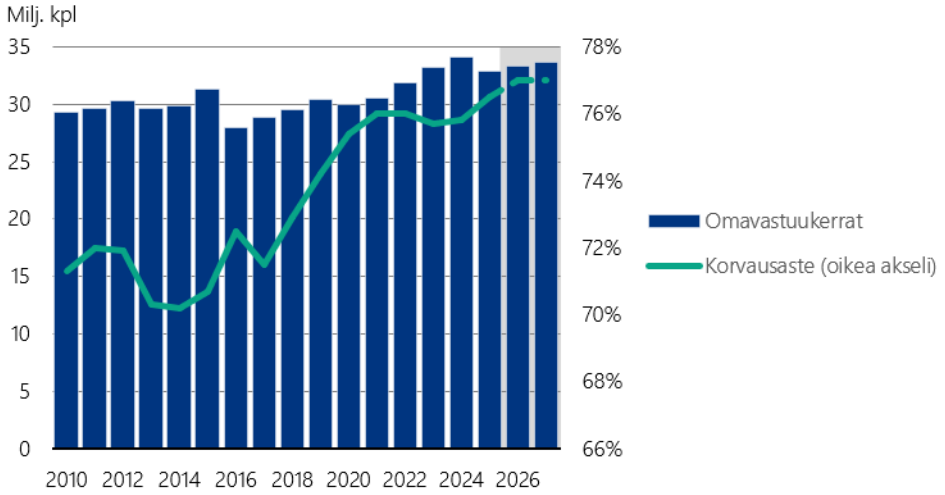

Kela|Fpa

Työttömyysturva

- 1.5.2026 alkaen peruspäiväraha ja työmarkkinatuki muuttuivat työttömän yleistueksi
- Kuntien tuotot kasvussa
- Kotoutumistuki 1.4.2027 alkaen
- Korkea työttömyysaste näkyy saajissa ja kuluissa

Työttömät työnhakijat ja työttömyysturvan sekä yleistuen saajat 2010-2027

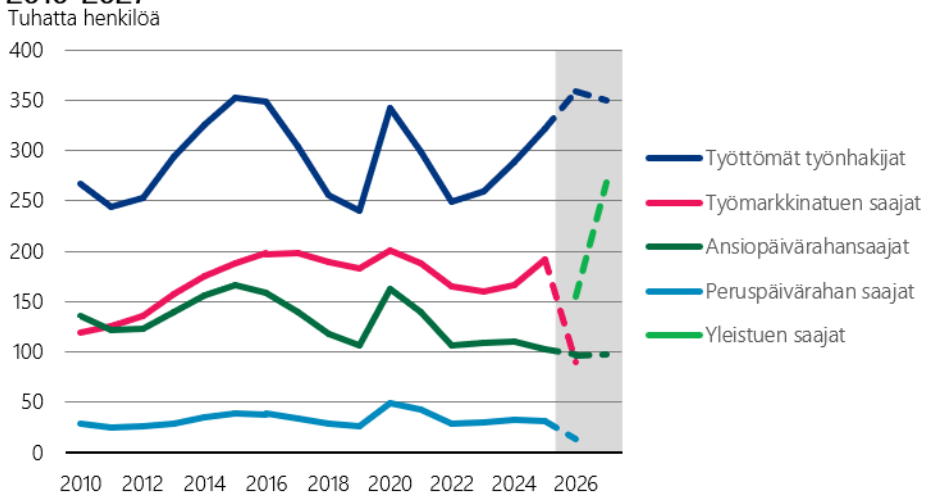

Työttömyysetuuksien ja yleistuen keskimääriä 2010-2027

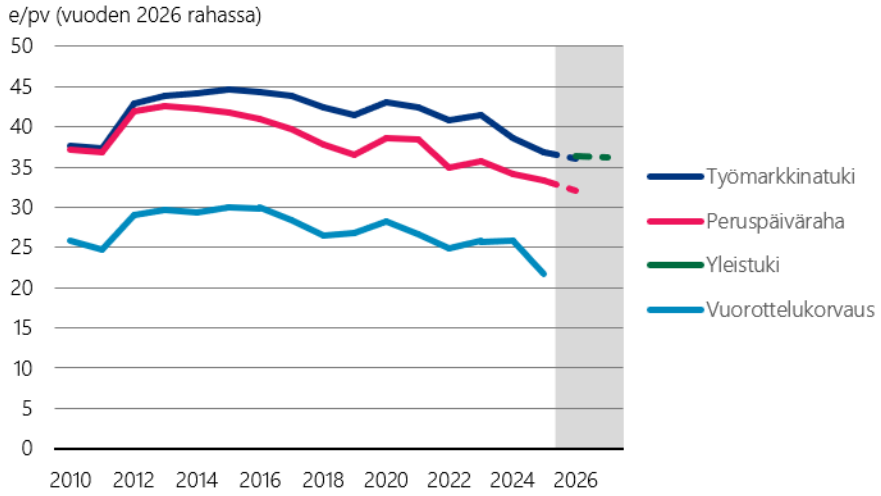

Yleinen asumistuki

- Opiskelijat siirtyivät yleisestä asumistuesta opintotuen asumislisän piiriin 1.8.2025 alkaen
- Asumislisäsiirron lisäksi monet muut hallituskauden leikkaukset näkyvät kuluissa

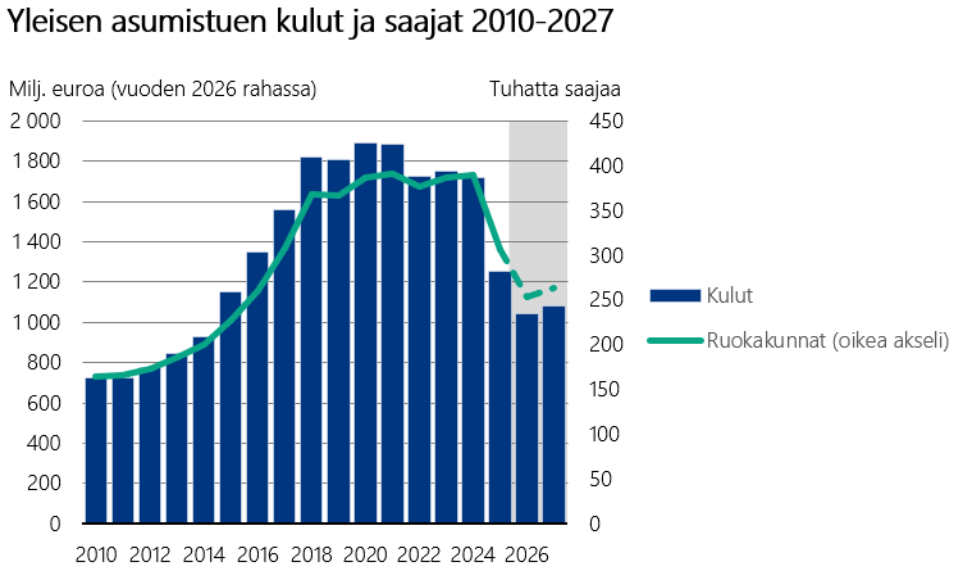

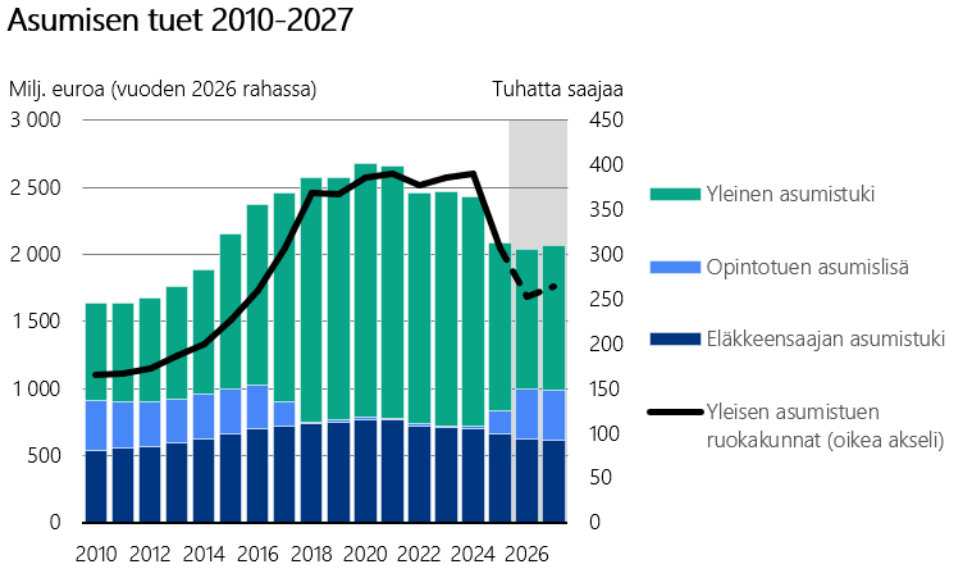

Toimeentulotuki

- 1.2.2026 tuli voimaan toimeentulotuen kokonaisuudistus
- Toimeentulotuen saajina tilapäisen suojelun nojalla olevat siirtyvät mm. kotoutumistuen ja eläkkeiden saajiksi 2027 alkaen
- Valtion ennakoiden laskuttamisessa siirrytään kuukausilaskutukseen 1.1.2027 alkaen

Eräiden etuuksien saajia 2010-2027

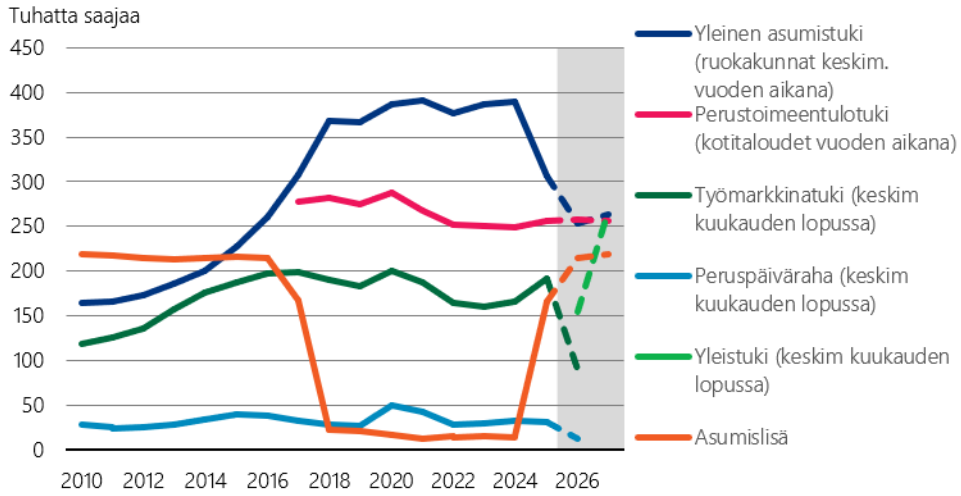

Työttömyysturvan, yleistuen, yleisen asumistuen, asumislisän ja toimeentulotuen kulut 2010-2027

Milj. euroa (vuoden 2026 rahassa)

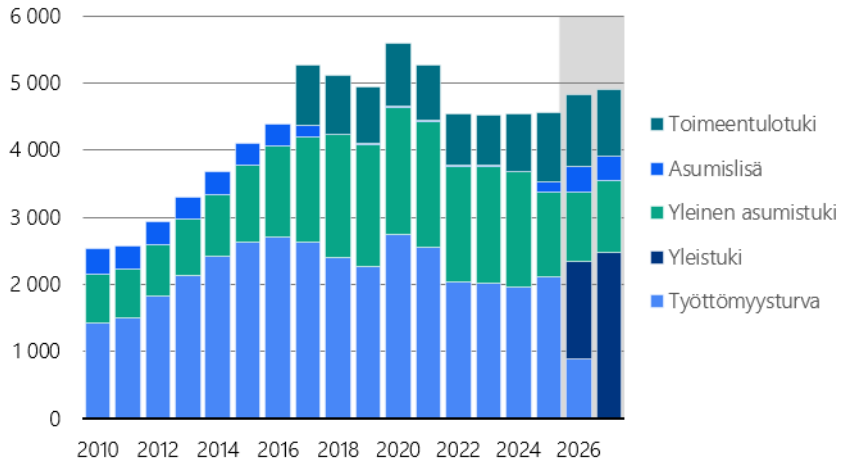

Kela|Fpa

Opintoetuudet ja lapsiperhe-etuudet

- Opintotuen kokonaisuudistus vaiheittain 1.8.2027 alkaen
- Takausvastuun saajien määrän kasvu tasaantunut, mutta keskimääräinen maksu kasvussa
- Lastenhoidon tukien indeksijäädytys 2024-2027
- Kotihoidon tuen ns. Norjan malli voimaan 1.1.2027 alkaen

Opintoetuuksien kulut 2010-2027

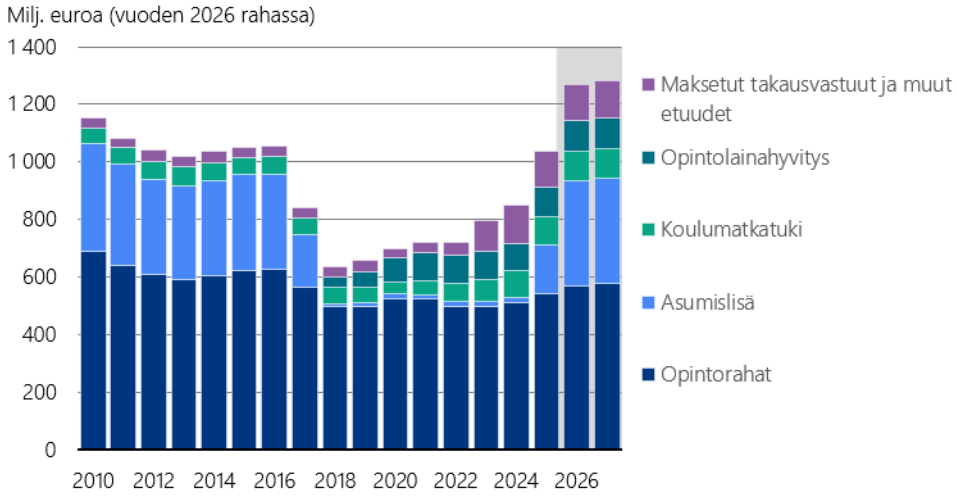

Lapsiperhe-etuuksien kulut 2010-2027

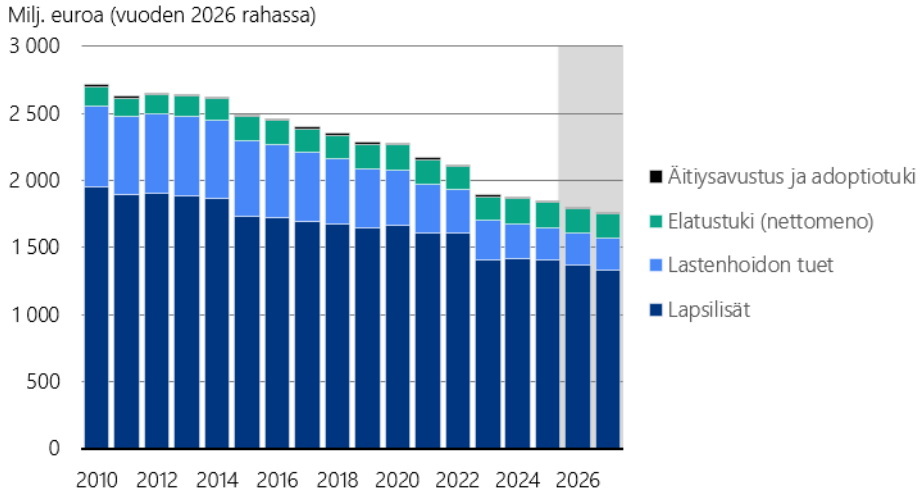

Kela|Fpa

KELAN PÄÄTOIMITALO Nordenskiöldinkatu 12, Helsinki

Kela

Kiitos

Kai Ollikainen

Kela|Fpa